

ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

кандидата економічних наук, доцента Дугінець Ганни Володимирівни
на дисертаційну роботу Приходько Ірини Валеріївни
на тему: «Політико-економічні бар'єри на шляху інтеграції України до
Європейського Союзу», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і
міжнародні економічні відносини

1. Актуальність теми дисертації

На початку третього тисячоліття світ перетворився на глобальну економічну систему, виник глобально функціонуючий світовий виробничо-господарський механізм, основними складниками якого стають регіональні інтеграційні об'єднання. Найбільш розвинутим в світовій економіці є Європейський Союз, якій вже нараховує 28 країн-членів. Однак якщо спочатку членами ЄС ставали держави зі стабільною економікою і багаторічною практикою партнерських відносин, то держави, які отримали членство в Євросоюзі на початку XXI ст., та ті, хто зараз претендує на це, мають величезний розрив як за економічними показниками (наприклад рівнем ВВП на душу населення) так і за певними політичними індикаторами. Саме наявність відмінностей формує бар'єри як економічного, так і політичного характеру, що мають неоднозначний вплив на можливість процесу міжнародної економічної інтеграції нашої країни до Європейського Союзу.

В цьому контексті варто відмітити представлену дисертаційну роботу Приходько І. В., мета якої полягає у виявленні видів політико-економічних бар'єрів і пошуку шляхів їх подолання в процесі економічної інтеграції України до ЄС, відзначити її високу актуальність, наукову значимість і практичну направленість. Питання, на які автор дисертації намагається дати відповідь, за своїм обсягом, глибиною висвітлення та переконливістю

Загальна канцелярія
ЛНУ імені Івана Франка
Вхідний № 832
15. 10 2015

аргументів свідчить, що економічна наука поповнилась науковою розробкою, що має важливі теоретико-методичні і прикладні положення.

2. Зв'язок дисертаційної роботи з напрямками наукових досліджень

Дисертаційна робота виконана в межах наукових тем кафедри міжнародних економічних відносин Львівського національного університету «Теоретичні засади виявлення та аналізу інноваційного чинника економічного зростання України в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі» (№ ДР 0108U000745); «Секторальна інтеграція в економічній системі Європейського Союзу» (№ДР 0110U003148); «Еколого-економічні переваги у міжнародній торгівлі в умовах глобалізації світової економіки» (№ДР 0111U008008); «Екологічні чинники економічного зростання в країнах Центрально-Східної Європи» (№ ДР 0114U004246).

3. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, ступінь і повнота вирішення поставлених завдань

Вірогідність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій базується на використанні офіційних звітів міжнародних організацій (Світового банку, Heritage Foundation, COT), статистичних матеріалів Державної служби статистики, законодавчих документів України, наукових робіт провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, результатів власних досліджень автора.

Крім того, вірогідність результатів проведеного дослідження забезпечується застосуванням історико-еволюційного і критично-конструктивного аналізу, теоретичного узагальнення, індукції, дедукції, порівняння і систематизації, абстрактно-логічного, статистичного аналізу, графічної інтерпретації, зіставлення та порівняння, економіко-статистичного, моделювання та формалізації.

Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи. У них повною мірою знайшли відображення основні положення проведеного дослідження та можливі варіанти їх впровадження.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному узагальненні та розвитку концепції політико-економічних бар'єрів за умов міжнародної економічної інтеграції, у розробці методів подолання цих бар'єрів.

1 У роботі автором сформульовано визначення політико-економічних бар'єрів України як об'єктивних чи суб'єктивних факторів, що виникають через певні відмінності у політичних і економічних системах, різницю в економічному розвитку, політичні суперечності, неузгодженість економічних інтересів і геоекономічну невизначеність і перешкоджають процесові міжнародної економічної інтеграції, ускладнюючи або сповільнюючи його (с.86 – 87).

2 Визначено негативний вплив політико-економічних бар'єрів на економічну інтеграцію України (с.100 – 116).

3 У дисертаційній роботі автором удосконалено класифікацію наукових засад дослідження політико-економічних бар'єрів, їх поділено на значущі, незначущі та нейтральні (с.87 – 88).

4 Проведено систематизацію причинно-наслідкових зв'язків між інтеграцією України до ЄС та політико-економічними бар'єрами на цьому шляху та теоретичне обґрунтування наслідків впливу політико-економічних бар'єрів на процес міжнародної економічної інтеграції України (п. 2.3).

5 Доповнено концепційні засади використання інструментів для подолання політико-економічних бар'єрів на шляху інтеграції України до ЄС (172 – 191).

6 Автор виявив себе кваліфікованим аналітиком, про що свідчить проведене статистично-аналітичне дослідження впливу політико-економічних чинників на міжнародну економічну інтеграцію (с. 100 – 116).

7 У дисертаційній роботі надано рекомендації щодо забезпечення ефективного інтеграційного процесу України до ЄС на основі аналізу динаміки інтеграційних процесів (с. 190 – 190).

5. Теоретичне та практичне значення виконаного дисертаційного дослідження

Практичне значення наукових результатів полягає у розробці рекомендацій стосовно подолання політико-економічних бар'єрів у процесі економічної інтеграції. Висвітлені теоретичні положення можуть бути використані для подальшого дослідження політико-економічних бар'єрів та обґрунтуванні теоретико-методологічних положень, аналітичних висновків та розробці прикладних рекомендацій щодо подолання політико-економічних бар'єрів на шляху інтеграції України до Європейського Союзу Міністерством закордонних справ.

Результати дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Львівського національного університету імені Івана Франка у викладанні дисциплін «Міжнародні економічні відносини», «Комерційна дипломатія», «Торговельна політика», «Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності» (довідка № 3012-н від 24.06. 2015 р.).

Емпіричні результати та висновки дисертаційної роботи впроваджені у практичну діяльність і використані при підготовці аналітичних матеріалів (програм) Львівської міської ради (довідка № 23-вих-482 від 25. 06. 2015 р.).

6. Дискусійні положення та недоліки щодо змісту дисертаційної роботи та автореферату

Поряд з вагомим науковим доробком дисертанта, в цілому позитивно оцінюючи дисертацію, слід виділити деякі зауваження та дискусійні моменти:

По-перше, при характеристиці основних теорій міжнародної економічної інтеграції (класичної теорії, ринково-інституціональної, неоліберальної, кейнсіанської теорій та ін.) автор виділяє представників наукової думки (с.11 – 22) Ф. Ліст, Г. Шмоллер, Дж. Вайнер, Р. Ліпсей, Дж. Мід, Б. Баласса, А. Предоль, Р. Купер та багатьох інших, акцентуючи увагу на їх різні підходи стосовно впливу торговельних обмежень на рівень добробуту країн – учасниць інтеграційного угруповання. Проте, вважаємо,

недостатньо повно характеризує складові постулатів теорій (гіпотези про передумови міжнародної економічної інтеграції, гіпотеза про роль держави), які були характерними для кожного етапу розвитку міжнародної економічної інтеграції й дозволили б відстежити роль держави у формуванні передумов розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції.

По-друге. Автор опрацювала великий масив статистичних показників, що прямо чи опосередковано характеризують предмет та об'єкт дослідження. Це дозволило математично обґрунтувати отримані результати впливу політико-економічних бар'єрів на шляху інтеграції України. Проте, окремі таблиці і показники, приведені у роботі не отримали відповідного економічного обґрунтування (с. 177 – 178, 185 – 186).

По-третє. Деякі питання залишаються, на наш погляд, дискусійними. Наприклад, можна дискутувати, на підставі даних світової статистики, стосовно твердження, що для країн ЦСЄ, які набули членства у Європейському Союзі, експорт не є чинником економічного зростання.

По-четверте. Робота автора націлена в тому числі на формування напрямів удосконалення інтеграційної стратегії України (Розділ 3, п.3.2). Досліджуючи механізми подолання політико-економічних бар'єрів на шляху інтеграції України до ЄС, автор залишає поза увагою питання створення необхідних умов для цього. Особливо це стосується різних ментальних особливостей країн, існування певних неформальних інститутів, що в свою чергу збільшує трансакційні витрати міжнародної економічної інтеграції України до ЄС.

По-п'яте. У параграфі 3.2 (с.172 – 191) наведено результати SWOT – аналізу інтеграції до ЄС (с. 187 – 188), в якому бажано б було подати обґрунтування вказаних складових SWOT – аналізу, це підвищило би цінність дисертаційного дослідження.

По-шосте. У роботі мають місце окремі стилістичні помилки та похибки друку.

7. Загальний висновок

Дисертація Приходько Ірини Валеріївни «Політико-економічні бар'єри на шляху інтеграції України до ЄС» є структурно-логічно побудованим, завершеним дослідженням, яке спрямоване на вирішення актуальної проблеми поглиблення науково-методичних положень та розробки практичних рекомендацій щодо усунення бар'єрів в процесі міжнародної економічної інтеграції.

Зміст опублікованих наукових праць дисертанта та автореферату достатньо повно відображають основні положення дисертаційної роботи. Автореферат є ідентичним до змісту дисертації.

Робота відповідає нормативним вимогам МОН України пп. 9,11,12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Офіційний опонент

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Київського національного
торговельно-економічного університету

